

Po pošli prejeman:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6,50 —
mesec : 2,20 —

V pravnih listih prejeman:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1,70 —

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Narečnice in inserate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 124.

V Ljubljani, v torek 3. junija 1902.

Letnik XXX.

Manifestačni shod za slo- vanske univerze v Pragi.

Praga, 1. junija.

Bil je impozanten pojav češko-slovenske
vzajemnosti!

Že dolgo pred 10. uro dopoldne bila
je velika mestna dvorana napolnjena do zad-
njega kotička; bila so zastopana najrazlič-
nejša društva, od prostih delavcev do kluba
čeških državnih poslancev, a mej temi lep,
prelep venec narodnih dam čeških.

Vršil se je pod protektoratom občin-
skega sveta praškega manifesta shod za
slovenske univerze.

Točno ob 10. uri otvori praški podžupan
gospod dr. Frič zborovanje ter pozdravlja
imenom občinskega sveta vse navzoče, so-
sebnou univerzitetne profesorje ter v velikem
številu zbrano narodno ženstvo.

Predsednikom zborovanja je bil izvoljen
član občinskega sveta gospod dr. Novák,
podpredsednikom pa univerzitetni profesor
g. dr. Remsberg.

Nato dobi besedo gospod dr. Sykora,
rektor čeških velikih šol praških, kateri ome-
nja, da se je hrepenenje po visokih šolah
sosebno povečalo lansko leto, ko so celo iz
prostega naroda prihajale na državni zbor
petice za slovenske univerze; dalje raz-
pravlja o potrebi visoke šole na Moravi z
ozirom na število prebivalstva ter z ozirom
na prispevke češkega naroda k skupnim dr-
žavnim potrebam. Dokazuje nadalje potrebo
slovenske in rusinske univerze, katerih ures-
ničenju kliče krepki: Slava!

Gospod dr. Blažek, rektor češke
praške tehnike, vidi v boju za univerze sveti
boj za narodovo eksistenco; naglašala se je
potreba univerz po shodih, pripoznala se na
visokih mestih, ali vlada se k volji Nemcev
ne upa dati pravice pravice slovenskim na-
rodom.

Ta boj Nemcev proti slovenskim uni-
verzam ni boj proti njih kulturi, ampak
proti njih politiki. Ozmimo se samo na boj
za Celje! Nemci vedo dobro, da je na uni-
verzah narodna kultura, vedo, da kdor ima
univerze, ima politično moč; kakor so kruti
Turčin v zgradbi slovite janičarje iz slovenske
krvi, tako hočejo Nemci iz češko-slovenske
dece vzgojiti v nemškem smislu mogočno
talango proti lastnim bratom, to je po-
litični zločin.

Boj zoper slovenski napredek se je raz-
širil v Nemčijo, kjer se n. pr. na kielski
univerzi prepoveduje za zimski tečaj vatop
vsem Slovanom iz Rusije in Avstrije; iz
tega sledi, da ne ostane Mommsen osam-
ljen, ampak je sto in sto nemško-nacional-
nih profesorjev z njim istih misli.

Slovenska veda procvita samostojno; jaz
sem prepričan, da Slovani kot humanisti ne
zapro vrata svojih univerz tujim narodom,
ampak jih odpro vsem na stežaj, zato: Živi,
rasti visoka šola slovenska! (Burna po-
hvala.)

Predsednik univerzitetne komisije gosp.
F. Siš je omenjal boja glede češke univerze
na Moravi, katera zahteva je celo po iz-
reku naučnega ministra Hartla upravičena.

Nato pride k besedi slovenski visoko-
šolec gospod Rudolf Šega, ki je govoril
sledede:

Slavna gospoda!

Danes je uprav 14 dni, odkar so bili
Vaši generali kulture, Vaši časnikarji, na
slovenski zemlji. Videli so naš narod, videli
ves oni obup, ki vlada v teh lepih deželah

— videli pa gotovo niso nikjer one infer-
jornosti, one nezrelosti, ki se predbaciva
Slovenem. Spoznali so pa gotovo tudi ono
neugašeno hrepenenje po napredku, po iz-
obrazbi. Da, neugašeno hrepenenje... Slo-
venski duh hrepeni po čistem, jasnem sve-
tovnem obzorju, želi si zlatega solca na-
predovanja in samoosvoje, ki bi obsijalo slo-
vensko ledino, da bi vzklila in rodila mo-
gočne sadove.

Že l. 1848, ko se je pojavila v avstrij-
skih narodih želja po večji prostosti, in ko
se je jel tudi slovenski narod zavedati svoje
samostojnosti ter stopil na politično pozori-
šče, je imel že dobro očrtan n a r o d e n
p r o g r a m. Zahteval je zedinjenje sloven-
skega ozemlja in osamosvojitve v šoli in
uradu. Zahteval je svojih lastnih slovenskih
ljudskih, srednjih in velikih šol. Narod je
bil že takrat popolnoma prepričan, da brez
lastnih šol sploh ne more obstojati, ne more
času primerno vseovati — ampak da mora
propasti.

In kako se je ugodilo tem slovenskim
težnjam?

Ljudskih šol imamo 684 — mimogrede
omenjeno, jih imajo Italijani, katerih je za-
več nego 400.000 manj nego nas Slovencev,
771. Popolne slovenske srednje šole še
nimamo. Za svoje vseučilišče se pa bojujemo
že dolgo, dolgo vrsto let. Če prelistamo ne-
koliko kulturno zgodovino Slovencev, vi-
dimo, da je v Ljubljani že večkrat stalo
vseučilišče. Že l. 1596 je bil v Ljubljani
ustanovljen takozvani jezuitski kolegij, ka-
teri je imel popolnoma značaj velikih šol.
Seveda smo ga izgubili. Toda Slovenci so
bili že takrat prepričani o vitalni potrebi
lastnega vseučilišča, in deželni stanovi voj-
vodine kranjske so l. 1787 zahtevali od vlade
osnovo modroslovne fakultete v Ljubljani,
katero je vlada prihodnje leto otvorila. Od
l. 1810—1813 smo imeli v Ljubljani prvi-
krat popolno univerzo — dali so nam jo
Franci. V l. 1849 smo dobili dve slo-
venski stolici za avstrijsko kriminalno in ci-
vilno pravo. Ta pravna predavanja v slo-
venskem jeziku so pa že v istem letu pre-
nehala in so se potem za kratek čas nado-
mestila s slovenskimi predavanji v Gradcu.
In od tega časa smo vedno in vedno pro-
sili lastnega vseučilišča, toda vlada je vsikdar
že v kalu zadušila vsak pojav želje sloven-
skega naroda do višje samosvoje kulture, ki
je edino le mogoča na podlagi svobodnega
razvoja materinskega jezika. Toda vsa raz-
očaranja, vsa ponižanja niso mogla udušiti
v srcu slovenskega naroda najvišjega njego-
vega ideala — njegove želje po lastnem
vseučilišču. In bolj nego prej se je pojavila
zdaj ta želja, ker je narod prišel do spo-
znanja, da je ustanovitev slovenskega vse-
učilišča življenjska potreba v nadaljnjem ob-
stoju in razvitku narodovem. In ko smo
Slovenci popolnoma prepričani, da so naše
zahteve opravičene, da so dani vsi predpo-
goji za ustanovitev slovenskega vseučilišča,
ne bomo odnehali od svoje zahteve. Ne
bomo več ponižno prosili, ker prošnje se
nepreditane vržejo v koš — zahtevali ga
bomo, zahtevali z vsemi dopustnimi sredstvi.

Da je ustanovitev slov. vseučilišča v
Ljubljani absolutna potreba, o tem se ne
more več dvomiti in v resnici tudi več ne
dvomi noben pošten, objektivni človek v tej
državi. To potrebo je že opetovano priznalo
več vlad, da, tudi naši nasprotniki Nemci so
to priznali. Vendar si bom pa dovolil na-
vesti par dejstev, ki opravičujejo ustanovitev

Ljubljanskega vseučilišča, dokazati, da so
dani vsi predpogoji za ustanovitev tega naj-
višjega kulturnega zavoda. Od Kotora pa do
Gradca nikake velike šole, skoraj 2.000.000
Jugoslovancev nima vseučilišča, na katerem
bi se mogli posvetiti vedi in znanosti, na
katerem bi se mogli v materinskem jeziku
povzpeli do najvišje izobrazbe. Vsi narodi
avstrijske države imajo ali lastno vseučilišče,
ali imajo pa vsaj par stolic na eni izmed
obstojećih univerz. Samo Slovenci te pra-
vice nimamo, samo mi tega ne potrebujemo
— slovenski dijak mora beračiti po tujem,
da se ga kot neljubega gosta sprejme. In
ob neugodnem gmotnem položaju jugoslo-
vanskega prebivalstva je popolnoma naravno,
da mora frekvenca od te strani biti precej
pičila.

In naravna posledica te majhne fre-
kvence je, da nimamo na jugu dovolj aka-
demičnega naraščaja, vseh česar ne trpi
samo narod, ampak tudi državna uprava.
Dobro vemo, kolike vrednosti so sodni urad-
niki, katerim se mora po Gleispachovi me-
todi vtepati slovenščina.

Toda mi hočemo, da se s pomočjo uni-
verze povzdigne duševni mir celega sloven-
skega naroda. Mi nočemo več hlapčevati
tujcu — mi se hočemo osvoboditi popol-
noma, se vzdigniti v iste visave, v kojih
plovi sedanji moderni svet. Da bi se z na-
šimi močmi, z našo krvjo stili tujec, tega
ne bomo več prenašali, ker ne moremo.
Sami hočemo biti gospodarji na svojem po-
sestvu, katerega nismo morda dobili vseh
milosti drugih, ampak po svojem lastnem
trudu in delu... Naš slovenski narod je
preletarski: kmetovalci in delavci tvorijo
večino narodovo. In ta večina je bila do zdaj
popolnoma zanemarjena. Kajti ne da se tajiti,
da ljudskošolska izobrazba, ki s 14. letom
jenja, ne zadošča, da ljudje med dobo ljudske
šole in pa med vojaško dobo, ko so najbolj
zvezni in potrebni izobrazbe, žive popol-
noma brez vsake pomoči, brez vsakega vpliva,
da navadno pozabijo še to, kar se jim je
prej z največjim trudom vsadilo. Ta nedo-
statek je bil in je deloma še pri vseh na-
rodih, kajti dolgo časa je obstajala v uni-
verzitetnih krogih neka mrznja do obče iz-
obrazbe, smatralo se je naravnost za nevredno
stopiti med priprosto ljudstvo. To je bilo v
zvezi z ono veliko in občno reakcijo zoper
ljudsko izobrazbo. »Odi profanum vulgus,«
s tem se je pretrgala vsaka zveza z ljudstvom.
Pisati za ljudstvo je bilo sploh nevredno
učenkaku. In največja sramota je bila za vse-
učiliškega profesorja, če je hotel biti popu-
laren. Toda moderno socijalno gibanje je
zaneslo željo po izobrazbi med najvišje kroge.
In učenjaki, delujoči na univerzah, ki so v
središču ljudstva, so sami spoznali opravi-
čenost tega ljudskega hrepenenja po iz-
obrazbi. Vzbudilo se je občno zanimanje za
ljudsko izobrazbo, ki vedno rase. Znanstvena
predavanja za širše občinstvo so se tudi v
Avstriji udomačila, časopisi posredujejo med
znanostjo in občno izobrazbo — in v prvi
vrsti so nositelji vsega tega univerzitetni
profesorji. V vseučilišnih krogih imamo zad-
nji korak na tem polju. Znanost ni več le
stvar učenjakov, ampak tudi ljudstva; iz-
obrazba ljudstva je zadnji cilj vsega napredka
in najlepši poklic izobražencev. Čista ljudstvo
in znanost drug drugemu odtujena, je ta po-
ložaj nezdrav in skrajno nevaren, kajti po-
sledica tega je, da priprosta masa kot vzdr-
žujoči faktor človeške družbe propade. In
tudi naša slovenska inteligenca, ki bi študi-

rala med narodom, bi videla ta nedostatek.
Jela bi se zanimati za širšo maso ljudstva
ter ga poskušala dovesti do one stopinje,
na kateri je v drugih deželah, da bo mogel
stopiti na polje svetovne konkurence. Če pa
lastnega vseučilišča nimamo, je to nemogoče.
Toda mi čutimo v sebi še vedno življenjski
nagon, živeti hočemo, boriti se hočemo za
svoj obstanek — boriti se za vsa ona sredstva,
brez kojih je nam ta obstanek nemogoč. In
kdor nam ta sredstva zabranjuje, odteguje,
temu boj, boj do skrajnosti!

Zahtevamo pa svoje vseučilišče tudi,
ker vemo, da so dani vsi predpogoji za
ustanovitev istega. Ena glavnih vprašanj je:
Koliko poslušalcev bi bilo povprečno na
tem vseučilišču? Leta 1899 je bilo 868
jugoslovanskih vseučiliščnikov, poleg tega
samo slovenskih teologov 238 — to je vsega
skupaj 1100. Če bi le polovica teh obisko-
valo ljubljansko vseučilišče, bi to popol-
noma zadoščalo. Vsaj je l. 1875 imelo vse-
učilišče v Černovicah samo 209 slušateljev,
l. 1897 pa 385. Predbaciva se nam tudi, da
ne razpolagamo s potrebnim profesoriskim
kontingentom. Da imamo Slovenci tudi
zmožnosti se povzpeli do profesorske sto-
lice, kaže najboljšo veliko število izvrstnih
univerzitetnih profesorjev, katere je rodila
slovenska mati. Toda slovenski narod je
reven, in slovenski velikošolci zavisé veči-
noma od tujih podpor, njihov študij je ob-
nem boj za obstanek. In kakor hitro mo-
goče, zapuste akademiška tla ter si poiščejo
kruha. Pri takih razmerah se pač ne more
misлити, da bi se slovenski dijak posvetil
vseučiliški karijeri. Toda če bi imeli upanje,
da dobimo lastno vseučilišče, bi se to prav
lahko premagalo.

Ljubljana ima že zdaj množino učnih
pripomočkov, zelo bogato licealno knjižnico,
deželni arhiv, sloveč deželni muzej, bota-
ničen vrt, in država bi morala žrtvovati re-
lativno najmanj za ustanovitev vseučilišča
v Ljubljani, posebno če se v poštve vzame,
da je kranjski dež. zbor sklenil v svoji seji
28. februarja 1898 enoglasno prispevati za
ustanovitev slov. vseučilišča v Ljubljani s
sveto 500.000 K.

Pri teh razmerah se torej ne more tr-
diti, da ni potrebe, da ni predpogojev za
ustanovitev slovenskega vseučilišča v Ljub-
ljani. — Ostanjejo torej le oni navidezni
vzroki, koje navajajo naši nasprotniki, in ki
— žalibože! — tako vplivajo na našo učno
upravo, da nima vzlic svojemu boljšemu
prepričanju toliko poguma in toliko lastne
moči, da bi to izvedla, kar smatra za pra-
vično, in kar bi bila njena sveta dolžnost.
— V Avstriji mora vendar enkrat na kr-
milo priti tudi vlada, ki se ne bo vdala dik-
tatu nekaterih strank, ampak katera bo imela
toliko moralne in državniške moči, da bo
to, kar je pravično, tudi zakonito uveljavila
— ter pravici pripomogla do zmage, usta-
novila namreč v Ljubljani nam Slovincem
lastno vseučilišče.

Gospod Košovskij, gališko-rusinski
visokošolec v Pragi, je govoril za rusinsko
univerzo v Lvevu, katere potreba je evi-
dentna.

Gospa Eliška z Purkyně se je ime-
nom čeških žen izjavila solidarno z zahtevo
po slovenskih univerzah, kajti ta zahteva je
upravičena.

Zastopnik mladočeškega kluba državnih
poslancev, dr. Pantůček omenja delavnost
češkega kluba glede univerzitetnega vpraša-
nja ter izjavlja, da bodo mladočeški poslanc

5-30. f.

vedno postopali solidarno z drugimi slovanskimi poslanci glede univerzitetnega vprašanja ne samo glede na program mladodške stranke, ampak tudi z ozirom na slovansko vzajemnost.

Po tem navdušenem govoru prečitajo se došle brzojavke.

Iz Ljubljane: Vas narodnjake in narodnjakinje češke, kateri se potegujete za naše tudi upravičene zahteve po geslu: »z združenimi močmi k istemu cilju« pozdravlja iz dna svoje duše — župan Hribar.

Z Dunaja: Ko Ceh in Slovenec rama ob rami zahtevata svoje pravo, nam raste nada; zborovalcem slava. — »Slovenija«.

Iz Gradca: Slovensko akademsko društvo »Triglav« v Štírkem gradu oduseljeno pozdravlja vse na današnjem shodu zbrane, posebnost akademike zastopnike velikega naroda češkega, ki, zahtevajoč pravico zase, nikdar ne pozabi svojih bratov. Žvele univerze češko-moravske, maloruske in slovenske, ki naj bi pospeševale slovansko kulturo, pa tudi medsebojno vzajemnost treh celih slovanskih narodov.

Razum teh slovanskih brzojavk je prišlo mnogo drugih iz vseh krajev Češke in Moravske.

Predsednik dr. Novák zaključil zborovanje, zahvaljuje se vsem udeležnikom, posebnost pa gg. govornikom in narodnemu ženstvu.

Poslanska zbornica.

Včeraj so imeli svoj dan v parlamentu v prvi vrsti socialni demokrati. Takoj pričetkom se je namreč poslanec Daszynski s tovariši vložil nujni predlog, v katerem poziva vlado, naj takoj pojasni dogodke v Lvovu, pri katerih so vojaki oddali tri salve in vstrelili 15 stavljujočih zidarjev. V svojem govoru je silno udrihal po ministru, predsedniku in galskem namestniku grofu Pininskem, pomagali so mu pa z mekljici Schumeier, Eldersch, Fresl in Ellbogen. Odgovarjal je dr. Körber, ki je izjavil, da mu v hipu ni nič drugega znano, nego brzojavka, ki jo je baskar bral v nekem listu. Govornik obžaluje te dogodke in zagotovi zbornico, da se bo o vsej stvari temeljito poučil. Konečno je zbornica sprejela nujnost in predlog sam, kar je v interesu vseh, da se zve resnica.

V drugi vrsti so zmagovali Čehi. Takoj po sprejetem predlogu je namreč poslanec Kathrein med vrisom vsenemcev predlagal nastopni parlamentarni program: V prvi vrsti naj pride na vrsto poročilo o davčnih olajšavah za poslopja z zdravimi in cenimi delavskimi stanovanji, potem poročilo o odpisu zemljiškega davka, dalje o ureditvi delavskih razmer pri režijskih zgradbah, dalje o premembi obrtnega reda ozir delavcev pri stavbnih podjetjih; kot peta točka naj pride davek na vozne karte in potem ostale točke dnevnega reda. Ta predlog je obveljal z 216 proti 35 glasovom v največjo jezo Schönenerja in njegovih trabantov.

Tako je bil vsprejet nasvet konference klubovih načelnikov, ki je zborovala pred zbornico sejo. V tej seji je posl. Pacak izjavil, da Cehom iz taktičnih razlogov ni mogoče takoj dovoliti razprave o davku na vozne karte. Sicer pa stvar še ni nujna, ker zakon o mitnicah še ni rešen v gosposki zbornici in ostali načrti pridejo v veljavo šele v jeseni.

Nato se je takoj pričela razprava o prvi točki, a se je kmalu prekinila. Koncem seje je finančni minister predložil poročilo avstrijske kvotne deputacije o kvoti. Prihodnja seja je danes.

Otvoritev francoskega parlamenta.

Nova francoska zbornica je imela minulo nedeljo svojo prvo sejo. Vlado klop pred njo so bile prazne, posamni ministri, kolikor jih pripada med poslance, so si poiskali mesta med svojimi tovariši, nove vlade pa še ni. Millebrand se je vsedel blizu novoizvoljenega sodruga Jaurès, Lanessan med radikale, Cailaux in Decrais pa med republikance. Waldeck-Rousseau in Monis pripadata v senat, general André pa nikamor.

Svojo moč je pokazala zborniška večina pri volitvi predsedstva. Predsednikom je bil izvoljen s 303 glasovi radikalec Bourgeois, dosedanji predsednik Deschanel je dobil 267 glasov. Novoizvoljeni predsednik se je zahvalil za zaupanje, potem pa mnogo

govoril o »luči, pravičnosti, bratstvu, varnosti za republiko, moči in moralni veličini za domovino.« Spomnil se je Loubetovega potovanja v Rusijo in nesreče na Martiniquu.

Tudi pri volitvi podpredsednikov je večina popolno prezirala Méline-Ribotovo stranko. Prodrli sta republikance Etienne z 292 in radikali socialistički vodja Faure z 281 glasovi. Klincev »Živela republika!« ni hotelo biti konca, a čuli so se tudi mnogi klici »Proč s framasoni!«

Z volitvijo je bila prva seja končana. Prihodnja seja se vrši še le tedaj, ko bo nastopil vlado novi kabinet, ki se osnuje tekom teh dni. Splošno se sodi, da bo novi kabinet sestavljen iz samih radikalcev, načeloval mu bo pa senator Combes. Izmed dosedanjih članov ostane le zunanji minister Delcassé in pa general André kot vojni minister. Nadaljnji člani bodo baje senator Vallé, Barthou, Trouillot in Cruppi. Največ težko bo povzročila oddaja finančnega portfelja. Nova vlada bo delovala popolno v smislu svoje prednice, zbornico bo pa vodil socialist Jaurès, pod čegar vplivom je novi zbornični predsednik.

Angleško-burska mirovna pogodba.

Vest, da se je v soboto v Pretoriji podpisala mirovna pogodba med Buri in Angleži, je povzročila v Angliji veliko radost. Prebivalstvo se veseli miru, ne toliko radi uspeha, ki so ga izvojevali Angleži na bojnem polju, ker ta je, če hočemo biti resnični, upravnim minimalen v primeri z ogromnimi žrtvami, pač pa se raduje konca vojne, ker mu sedaj ne bo treba več donášati velikih žrtev za brezplodno vojsko. V tem smislu sodi tudi »Standard«, ki pravi, da so Buri najhlabreji sovražnik, kolikor so jih kedaj spoznali Angleži.

Prvo vest je naznanil vojni minister v nedeljo popoldne ob 5. uri. Raznesla se je takoj po vsej deželi in še isti večer so se opravile po svetilišnih zahvalnice. Prvi je bil seveda obveščen kralj, ki se je čutil srečnega, da mu je pred kronanjem došla vest o konečnem miru. Ravno ta dan je obhajal kralj Edvard rojstni dan, ki ga je preložil od 9. novembra. Včeraj pa je vlada v parlamentu uradno naznanila mirovno vest ter sklenjeno pogodbo. Zbornica je ministre Brodricka, Balfourja in Chamberlaina navdušeno pozdravljala. Lord Balfour je nato prebral obestransko podpisano mirovno pogodbo, ki se glasi: Cl. 1. Buri v taboriščih odlože — takoj orožje in izroče vse topove, orožje in streljivo, ki se nahaja v njih posesti ali pod njihovim nadzorstvom. Buri ustavijo vsako odpor proti avtoriteti kralja Edvarda VII., ki ga priznavajo kot svojega zakonitega suverena. Cl. 2. Vsi Buri na bojišču izvan mej Transvala in Oranje in vsi ujetniki, ki se nahajajo sedaj izvan Južne Afrike in so državljanji bivših republik, se vrnejo nazaj, kakor naglo bo poskrbljeno za njih eksistenco in prevoz, ako vsprejmo položništvo kralja Edvarda. Cl. 3. Vsi Buri, ki se udajo ter vrnejo iz ujetništva, ohranijo osebnostno svobodo ter svoje imetje. Cl. 4. Proti njim se ne uvede ne civilno, ne vojno-pravno postopanje za dejanja, ki so v zvezi z vojsko. Kazen velja le za one prestopke, ki niso v soglasju z vojnimi navadami.

Dalje se je dogovorilo v pogodbi: Holandski jezik se bo učil na vseh javnih šolah v burskih pokrajinah, kjer bodo to zahtevali starši. Ravnotako se bo temu jeziku priznala pravica pri sodiščih. — Orožje sme nositi v svoje varstvo vsakdo, a imeti mora v to oblastveno dovoljenje. — Vojaška uprava v deželi se kmalu umakne civilni: Osnuje se samostojni parlament z avtonomno vlado. Vlada dovoli za sedaj 3 milijone funtov posojila, da se popravi škoda, povzročena po vojski, glede plačevanja vojnih stroškov se pa pozneje sklene poseben zakon.

Te pogoje je prebral lord Balfour mej opetovanim odobravanjem od obeh strani zbornice, potem pa izjavil, da nekaj važnejših točk niti v tej prebrani pogodbi, ki se pa objavijo pozneje. S tem je torej vlada sama priznala, da objavljena mirovna pogodba ni popolna. Naj-

važneje so pač točke o ureditvi avtonomne vlade ter o ustavi, o čemer pa tu ni govora.

Iz vsega se da torej sklepati, da Buri niso sklenili miru kot poraženi, marveč kot enako močni z nasprotnikom.

Morda nas poznejši dnevi seznanijo z najvažnejšimi točkami mirovne pogodbe.

Največje odlikovanje za mirovne za sluge prisodijo lordu Kitchenerju, ki dobi dotacijo 100.000 funtov in višje plemstvo. Ob enem se bo pa tudi takoj uvedla preiskava proti mnogim višjim častnikom.

Iz brzojavk.

Körber pri cesarju. Včeraj je bil Körber v avdienci pri cesarju, ki je odobril njegovo izjavo v gosposki zbornici. — Državni proračun potrjen. »Wiener Ztg.« je objavila sankcioniran državni proračun s finančnim zakonom za leto 1902. — Tirolski deželni zbor se ne snide k zasedanju, ako se ne doženo pogajanja mej vlado in tirolskimi poslanci. — Davek na vozne listke. »Narodni Listy« poročajo, da se je finančni minister Böhm Bawerk izjavil, da rajše odstopi, kakor pa bi izdelal proračun za leto 1903 brez davka na vozne listke.

Poraz liberalcev v Podkrajju.

Iz Podkrajja, 31. maja.

Dne 13. maja vršile so se tu občinske volitve. Vkljub vsej silni in naporni agitaciji, katero so razvili nasprotniki, in vkljub skritemu pritisku gotovih organov, ni se jim posrečilo odvrniti od sebe hudega poraza. Med tem, ko je bilo popreje od 12. odborikov 11 somišljenikov napredne stranke, in le eden je pripadal naši stranki, je sedaj 11 naših in le eden »naprednež«. To je vseh, na katerega smemo biti ponosni. Zahvaliti se moramo zato pred vsem nevstrašenosti vrlih volivcev, ki so polnoštevilno prišli na volišče.

Stem so najsijajnejše in najjasnejše obsodili dosedanje postopanje in ravnanje narodne napredne stranke. Pokazalo se je zopet očitno, da so nasprotniki s svojim občinskim gospodarstvom in s svojim surovim napadanjem njim nepriljubljenih oseb, izkopali samim sebi jamo.

Tega poraza naprednjaki ne morejo preboleti. Dali so si nekoliko duška in vložili so proti volitvi pritožbo. Radovedni smo, zaradi česa so se pritožili, ko se vendar sami zakrivili vse nepravilnosti; vsa volivna komisija je bila v njihovih rokah, vsa liberalna pooblastila so sprejeli, naša so celo 3 nepostavno zavrgli, dasiravno so bila zakonita, dalje so vsak ugovor z naše strani uvrgli. Kaj pa še hočete? Novih volitev? Ako hočete še enkrat slišati lastno obsodbo, prosto Vam je!

Da so dali duška svoji jezi tudi v »Narodu«, je povsem umljivo. Spravili so se na g. župnika, in to sicer na tak način, kakor je mogoče le v glasilu slovenske »inteligence«. Nesramna laž je, kar pišejo deženj, da je pri volitvi klel, bil pijan, da je suval ali tepel kuharico. Dalje se resnicoljubni dopisnik pritožuje, da ni slišal k maži zvoniti. Resnici na ljubo povemo, da je bila maša ob pol 5., da je g. župnik ob 6. vpeljal dotično zakonsko mater in nato izpovedal nevesto. Kar se tiče oklicnega lista, izročil ga je na dan volitve cerkovniku; če ga ni dobil popreje, ni župnikova krivda. Že iz tega bodo čitatelji izprevideli resnicoljubnost »Slovenskega Naroda«, o katerem se je izrekel dr. Rybat v »Edinosti«, da moramo obupati nad bodočnostjo slovenskega naroda, ako je res, da je ta list glasilo slovenske »inteligence«.

Sicer pa: Pri nas so vkljub vsej lažnivosti in slepariji svojega glasila liberalci hvala Bogu propadli. Da bi še drugod!

Izpred ljublj. porotnega sodišča.

Roparski napad.

Na zatožni klopi sedi Janez Bervar, 26letni dninar iz Mošenika, zaradi raznih prestopkov že 5 krat kaznovan. Obtožba se glasi na hudodelstvo rop.

Zatoženi je bil v službi pri rudarski družbi v Trbovljah, a bil dne 29. jan. t. l. zaradi pijančevanja in zanemarjenja dela iz službe odpuščen. Petepal se je potem do 8. svečana, na kar se je podal domov, odkoder je pa že dne 5. svečana t. l. na vse zgodaj odšel, češ da gre k bratu v Mošenik po nekaj denarja. Kakor sami pravi, krenil je proti Brdu, ter prišel okoli 1 ure popoldne v St. Vid. Okoli 4. ure je obiskal trgovca Janeza Lavriča v Krašnji. Plačal ni nikjer nič; potem pa šel čez Limbarsko goro. Ravno ta dan je bil Jakob Urankar, posestnik iz Hrastnika, v Moravčah. Prodal je trgovcu Karolu Lavriču 100 komadov smrek, dobil

zanje desetak in ga zaviš v papir ter oboje shranil v notrajnem žepu telovnika. Potem je šel v posojilnico, vložil ondi znesek 200 K ter knjižico spravil v notrajni žep svoje suknje. Dalje je prodal se za 6 K 29 v. ovan ter spravil ta denar v denarnico, v kateri je bilo drobiža za 2 K 24 v. Pri Lavriču je izpil Urankar 1 frakelj ruma, dalje pri Tomanu v družbi 5 litrov vina, ter se potem precej pijan podal v spremstvu Lavriča in Učakarja iz Moravč proti Wahtenbergu. Napoti se je Urankar vsled mraza streznil, zato ga je Lavrič pod klancem zapustil, Učakar ga pa še spremi do vrha, koder ga je samega pustil. Urankar krene po okrajni cesti skozi gozd v Graberje ter jo zavije ukaje po bližnici na levo. Pri Čajzarjevi hiši je zaklical večkrat »Lovrence«, a ker ni dobil odgovora, je šel po zaraščenem gozdu, kakih 15 minut od Čajzarjeve hiše, kjer se cepi stezica v hosto. V tem hipu skoči nek človek na Urankarja ter ga jame z dolgim železnim orodjem udrihati po glavi: ta ga zgrabi za suknjo, a Bervar, ta je bil napadalec, ga toliko časa bije po glavi, da ga podere na tla, potem ga prične brcati z nogami in mu preiskavati žep. Urankar napadavalec spozna in jame na pomoč klicati, a Bervar mu zagrozi, da ga ubije, ako ne bode tiho, ter ga sune na desno stran ceste, kjer je bila strmina, in gotovo bi se bil ubil, da ni breg bil tako gost z drevjem in grmičevjem obraščen. Tu je tičal Urankar molče dalj časa, potem pa po hudem naporu splezal na cesto, in ker je izgubil pri napadu mnogo krvi ter moral večkrat počivati, prišel še-le proti uri ponoči domov. Koj drugi dan je povedal Urankar Makovcu ves dogodek in ga prosil, da naj to stvar ovadi. Makovec je šel potem sam na lice mesta, kjer se je izvršil napad, našel tam krave sledi na snegu in Urankarjev klobuk, ki je bil zunaj in znotraj krvav. Našla se je pa tudi hranilna knjižica, katere je ležala na snegu pol metra od ceste pod klancem pred Wahtenbergom; poleg te pa tudi prazni listič, v katerega je zaviš Urankar desetak, ki ga je prejel v Moravčah od Lavriča.

Obtoženec priznava, da je napadel Urankarja, pravi pa, da mu ni ničesar vzelo. Seveda mu tega porotniki niso verjeli, kajti popisane je, da ga mrzi delo, da je pijanec, da se brez dela rad potepa, sploh sposoben za učinek vsacega hudodelstva; celo njegov lastni oče ga sodišču jako slabo opiše. Porotniki so ga krivim spoznali in sodišče mu je prisodilo 10 let težke ječe poostrene z enim postom vsak mesec, trdim ležiščem in temnico 5. svečana vsakega leta.

Poligalec.

Zaradi požiga se je zagovarjal 52letni čevčar Janez Kastelic iz Pance, zaradi hudodelstva tatvine in goljufije in različnih prestopkov večkrat kaznovan.

Dne 29. decembra 1901 okoli pol 7. ure zvečer je pogorel kozolec Antona Ferjana v Panceh. K sreči so Ferjanovi ogenj kmalo zapazili in sklicali ljudi, ki so pomagali ogenj pogaziti. Sum požiga je letel takoj na obtoženca, ker je že opetovano grozil, da bo požgal, baje ker je jezen na vas. Priča Jožef Skubic pove, da je na dan velikega Smarna, ko je pri svoji hiši v senci ležal, prišel od Lipoglava sem močno pijan Janez Kastelic, ki je preklinjal klical: vsa ta vas mora biti v pepelu. Tudi priča France Skubic pove, da je obtoženi izustil to grožnjo. Ko je Skubic drugo jutro izvedel, kaj se je v Panceh zgodilo, je takoj sumil, da je Kastelic zažgal. Priča Marija Škerjanc pripoveduje, da je prišel obdolženec dne 29. dec. 1901 ob pol 7. uri zvečer v njeno hišo, da je bil videti zelo prestrašen in da se je močno tresel. Ko je čula, da gori Ferjanov kozolec, mu je rekla: »Tok si pa gluh ti zažgal«, na kar ji on odgovori: »Jaz te ne«. Priče so pa tudi izpovedale, da ko so prišli ljudje gasiti, je prišel tudi Kastelic na lice mesta, se tam prav sumljivo vedel in gorečo slamo razmetaval, tako, da je bilo videti, da ne gasi ognja, temveč ga še neti.

Obdolženec je po dejanju pobegnil proti Grosupljem in se preživel s tem, da je obutev ljudem popravljal pa tudi prosiljačil. Zagovarja se s tem, da je mogoče zažgal kozolec, da pa tega ni nalašč storil, bil je namreč istikrat močno pijan, in grede mimo kozolca prižgal si je cigareto z vžgalico, katero je potem stran vrغل, da se pa na podrobnosti ne ve spominjati.

Porotniki so krivdorek zanikali in sodišče je Janeza Kastelica od obtožbe oprostil. Zagovarjal ga je dr. Brejc.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. junija.

Učiteljske plače. Prošnjo za izboljšanje gmotnega stanja je vložilo te dni »Slovensko učiteljsko društvo« na deželni odbor. Enako prošnjo bo vložil tudi »Krainischer Landesverein«. »Učit. Tovarš.« naznanja, da se bo deputacija »Slov. učitelj. društva« poklonila v ta namen pri tu bivajočih poslancih nar. napredne stranke, pri g. dež. glavarju

in g. dež. odborniku Povšet. Druga nemška deputacija se pokloni g. baronu Schweglu, g. dr. Schafferju in g. dr. Schoepu. Kakor se vidi, so gospodje v d a t v o k a t o l i - š k o - n a r o d n e s t r a n k e p r e z r l i . Menda ne vedo, da je katoliško-narodna stranka največja stranka v kranjskem deželnem zboru. To »t a k t n o s t « naprednih učiteljev v trenutku ko prosijo za zboljšanje plač, si bomo dobro zapomnili!

Osebnost. Gosp. dr. V l a d i m i r R a v n i h a r , odvetniški koncipijent pri dr. Furlanu v Ljubljani, dovršil je danes odvetniški izpit s prav dobrim uspehom. Čestitamo!

Promocija. Gosp. Marijan C u k a r , c. kr. finančni koncipist v Trstu, je bil na vseučilišču v Gradcu promoviran doktorjem prava.

Odlikovanje. Restavraterja na tukajšnjem južnem kolodvoru gosp. J a k o b a H a f n e r j a je nemški cesar odlikoval s svetinjo reda rdečega orla.

Mesečni sestanek sod. Smi Cordis za ljublj. dekanijo bode prihodnji četrtek 5. junija.

Križčanska ženska zveza ima v četrtek dne 5. junija ob šestih zjutraj v Križevniški cerkvi službo božjo s cerkvenim govorom in skupnim svetim obhajilom. — Popoldne istega dne napravi izlet na Rožnik, kjer bodo ob štirih popoldne pete litanije, potem kratek sestanek v ondotni restavraciji.

Shod na Šmarni gori. O priliki izleta »Slov. kršč. soc. zveze« na Šmarni gori prihodnjo nedeljo bode ob 12. uri na planici tudi manifestačni shod za starostno zavarovanje. Poročevalec bode g. dr. Krek.

»Slovenska Matica« ima jutri, v sredo dne 4. rožnika t. l., ob šestih zvečer v veliki dvorani »Mestnega doma« svoj XXXVIII. občni zbor, za čegar sklepčnost je treba po § 10. odst. 2. dr. pr. navzočnosti vsaj 40 družtenikov.

Zapeljani poljski dijaki proti prof. Zdziechowskemu. Prof. Zdziechowski, ki je bil ob časnikaškem sestanku v Ljubljani, je eden najplemenitejših slavistov. Vnet Poljak, želi, da bi Poljska med slovanskimi narodi dosegla ono stališče, katero ji gre po zgodovini in po razvitem slovstvu. Zlasti izkuša premostiti prepad med Rusi in Poljaki; on piše tudi rusko v tem smislu, da bi privedel Ruse do popolnega priznanja poljake enakopravnosti in do strpnosti proti katolicizmu. Nekateri vročevrtni med poljskimi dijaki so ga pa razupili za rusofila, in to je dalo povod hudi agitaciji proti njemu in proti »Slovanskemu klubu«, ki ga je ustanovil v Krakovu. V Lvovu je nameraval predavati o »Preradoviću in Krasinskem«. Prišlo je okoli 200 dijakov, ki so z nemirrom onemogočili predavanje. Pri dijaškem shodu so sprejeli celó resolucijo proti udeležbi Poljakov na časnikaških sestankih, češ da se pri teh sestankih premalo uvažuje poljstvo. No, ti se bodo pač kmalu pomirili, kajti pot, po kateri hodi Zdziechowski, je prava in koristna ravno tako za Poljake, kakor za Slovence sploh. Poljski listi v svojih razmotrivanjih o ljubljanskem časnikaškem sestanku priznavajo, da je Poljakom svetovati kolikor mogoče številna udeležba pri slovanskih časnikaških shodih, ker tisti narod, ki je tu bolje zastopan, pridobi le na svojem splošnem ugledu.

Umrla je v Trstu po težkem trpljenju v 66. letu svoje dobe gospa N a t a l i j a T r u d n o v a , glavica odlične rodoljubne rodbine. Dasi rodom Italijanka, je po želji svojega soproga slovenski vzgojila sinove. Pogreb je bil danes ob 9. uri dopoldne od dvorca »Darinka« v Barkovljah na pokopališče k sv. Ani.

60letnica. Ugleden zagrebški meščan naš rojak g. Anton G n e z d a je včeraj slavil 60letnico svojega življenja.

Slovenska opera v Ljubljani bode letos imela novoangažirane pevce. Odbor »Dramatičnega društva« se je oziral posebno na razpuščeno zagrebško opero in so, kakor »Obzor« poroča, od hrvaške opere v Zagrebu definitivno angažirani za slovensko opero altistinja gđ. M. G l i j v a r e c , gđ. E i s e n h u t h ter g. A s c h e n b r e n n e r . Z gđ. N e u m a n - S e l i n g e r se vrše še dogovori.

Pričetek pouka in počitnice na ljudskih in meščanskih šolah. Deželni šolski svet za Kranjsko je izdal več odredb glede pričetka pouka in malih počitnic. Med drugim se določa, da se mora pouk pričeti takoj prvi dan šol. leta in mora vse potrebno biti že prej pripravljeno. Božične počitnice se omeje samo na 24. 25. in 26. dec.; o dnevih, ob katerih se udeležijo učenci procesije sv. Marka, prošnih procesij, dan sv. Alojzija, dalje ob misijonskih ter lokalnih slovesnostih, se pouk ne sme opustiti. Dan, določen za prejem sv. zakramentov, so prosti pouka samo učenci onih razredov, ki so že bili pri prvi spovedi. Dalje odpade dosedaj prosti semanji dan na deželi. Nasprotno pa še ostane pouka prost pustni torek popoldne, pepelnica in dan vseh vernih duš.

Volitev župana. Na Lancovem je bil županom soglasno izvoljen občesploštovani posestnik V a l e n t i n D e ž m a n .

Melioracijska dela na Kranjskem. V programu, ki ga je na povabilo vlade za melioracijska dela sestavil deželni odbor, so naslednja dela, ki naj se izvrše v dobi od 1903 do 1912: osuševanje barja (4.200.000 K), uravnava vodâ v vipavski dolini (1.400.000 K), Kamniške Bistrice (1.400.000 K), Krke (2.000.000 K), Sore od Godešič do Goričan (400.000 K), Pivke (140.000 K), hudournika Sujce pri Horjulu (165.000 K), Gradašice (400.000 K), Sore pri Selcih (100.000 K) Temenice pri Trebnjem (180.000 K); dalje vodovodi: v Kranju (580.000 K), v Suhi Krajini (520.000 K), Starem trgu (230.000 K), za Rakek in Cerknico (260.000 K), za Kal in Košano (80.000 K), za Postojno (143.000 K), Vrhniko (90.000 K). — Skupna svota je proračunana na 15 milijonov. Država prispeva s 50, dežela z 20 in interesentje s 30%.

Kaj je s vojaškim spomenikom v Ljubljani? Piše se nam: V nedeljo 25. maja odkrili so v Gradcu spomenik v l. 1878 v Bosni in Hercegovini padlim vojakom štajarske dežele. Tudi v Ljubljani se je pred kakimi 10 leti na inicijativo poveljnika kranjskega veteranskega kora g. Mihaliča sprožila misel, postaviti v Bosni palim Kranjcem spomenik, sestavil se je odbor ad hoc, določila se je že oblika spomeniku ter prostor za isti v parku pred cerkvijo Presv. Srca Jezusovega in pobirali so za spomenik tudi že radovoljne darove. Prišlo pa je nesrečno leto 1895 in po potresu je vsa zadeva zaspala. Prosimo torej blagohotnega pojasnila, kaj je z dotično zadevo, in ako spomenika ne nameravajo postaviti, kam se bo daroval nabrani denar.

Socijalnodemokratska blamaža. Socijalni demokrati so pretekli teden agitirali po Ljubljani z listki, na katerih so vabili zidarje in tesarje takole: »Sodragi Tovarisi! Zidari in Tesarji. Strajk u Ljubljani je biv zalostna coneč za tega del usporazuma vas soped sklicemo skupaj in upijemo združite se to. Tovavarisi prijatelj, bode se versil shod v Nedelejo 1 Junija 1092 (!) v Stepane vesi v Salanu pri Straussu klicemo vas. pridito v si ta sborovalni shod pod §. 2. sklicatelj. Staubinsko drustvo. Pazito od 10 uri zjutro«. — Ob označeni uri so prišli v Stefanjo vas socijalnodemokratski prvaki Linhart, Vičič in še dva druga. Zidarjev in tesarjev pa ni bilo. Zidarji in tesarji pač sami dutijo, da bi sami dosegli boljše vazehe, kakor pa pod Linhartovim vodstvom, ki je kot vspeh proglašal, da je obrtni nadzornik prišel v Ljubljano, dočim je znano, da pride ob vsakem večjem štrajku, da pa se navadno ne postavi na stran delavcev. Shod se torej v nedeljo ni vršil in socijalno demokratski prvaki so pričeli, da si preženejo dolg čas — b a l i n a t i . Pri tem »delu« so večji mojstri, kakor pa pri voditeljstvu delavstva. Pri »balinanju« se je sklenilo, da skličejo še en shod k Auru. Delavci bodo sedaj napram socijalni demokraciji pač previdnejši, vsaj se splošno govori, da je štrajkovski komité prvi prekršil stavko s tem, da je preskrbel vladnemu komisarju gosp. Švajgarju zidarje in jim dovolil delati. Tak vzgled so imeli stavkujoči od socijalne demokracije, ki sedaj v svoji blamaži hoče zvrčati krivdo, da se je stavka končala, na — časnikaški shod. »Rdeči prapor« piše, da so oblasti pritiskale na konec štrajka radi tega, ker se je v Ljubljani vršil časnikaški

shod, kakor bi bil shod slovanskih časnikašev vladnim organom kaj posebno ljub. S takimi izgovori more slepiti delavstvo le brezvestnost! Ali socijalna demokracija res misli, da so zidarji in tesarji tako neumni, da ji bodo kaj takega verjeli? Zidarji in tesarji naj bodo prepričani, da socijalni demokraciji ni toliko za njihove pravice, kakor za to, da bi od njih dobila kaj — denarnih prispevkov. Socijalna demokracija, ki je provzročila štrajk 1. majnika, je ravno tako praktična, kakor tisti, ki je kravo s vedom d r l .

Spominek za g. prof. Jos. Marna je, kakor se nam poroča iz Stange, izdelal lepo g. Feliks Toman, um. kamnosek v Ljubljani in ga že tudi postavil. Spominek je prav čeden. Črna plošča s primernim napisom je iz krasnega senita. Okvir okoli plošče in rosete so od sivga kamena. Vrh plošče je lepa angeljska glava iz kararskega marmora. Vzidan je spominek na prav vidnem kraju v cerkveni zid. Odkril se bo spominek slovesno kresni dan, t. j. 24. jun. dop. s sv. mašo in govorom. Slovesnosti se dobrotno vdeležijo prevz. knezoškof. K slovesnosti uljudno vabi častivec g. prof.

Nabrežinska jama. Komisija iz Trsta je te dni preiskovala jamo pri Nabrežini, ki so jo šele nedavno našli. Njeno dno je 35 40 m nad morsk gladino, njen gorenji vhod pa 149 03 m visoko. Dolga je čez 350 m. V njo se pride pri gostilni Nemčevi skozi vodnjak, ki je globok 24 m. Značaj je isti, kakor sploh pri kraških jamah. Pravijo, da je to jamo izglodala voda, ki pride spodaj na dan pri Devinu.

Požar. Preteklo nedeljo ob četrta 12. po noči je bil v Vel. Mengšu zopet požar. Začelo je goreti pri Hostniku šte. 69. Pogorela je hiša in vse gospodarsko poslopje, ravno tako tudi pri Vavtu šte. 67. Pri Kebru št. 66 so hišo sicer rešili, a uničeni ste dve šupi in pod. Poslopja so bila vsa s slamo krita, zato se je ogenj tako naglo širil, da so se komaj rešili ljudje in živina. Skoda je cenjena na 6900 K. Ljudje govore, da je zažgala zlobna roka.

Afera v St. Lenartu. Graško državno pravdnistvo uradoma razglša, da je pričelo proti posojilnici v St. Lenartu preiskavo radi goljufije in krade. To je pač malo razveseljiva vest za spodnještarske Nemce.

Ljubljanske novice. Mirozov priredi jutri zvečer 4. junija ob 8. uri zvečer »Društvena godba«. — V A m e r i k o se je danes z Reke mimo Ljubljane peljalo 117 oseb. — U m r l a je v Križanskih ulicah šte. 7. g. Alojzija Rutar. — V e l i k p r a h je vzdigoval danes opoldne vihar po ljubljanskih ulicah. Zakaj imamo vodovod? — I z g u b i l se je iz nekega prstana kamen vreden 120 kron.

Težko ranjenje v bolnišnici. 30 letni težak Ivan Čač iz Kopra in 36letni natakar Josip Bresič iz Postojne sta se včeraj v tržaški mestni bolnišnici, kjer sta se že več časa zdravila, nekaj sprla, na kar je Čač z žepnim nožem Bresiča večkrat jako nevarno zabodel. Na upitje Bresičeve, ki se je zgrudil na tla, pritekli so takoj bolniški postrežniki, ki so odnesli ranjenca takoj v ambulanco, kjer so mu zdravniki obvezali rano. Čača so potem z dovoljenjem zdravnikov odpeljali v zapore.

Stavka v Trstu. Včeraj je v Trstu stopilo v stavko 250 nosilcev oglja.

Stavka kamnosekov v Trstu. Več kamnoseških mojstrov je ugodilo zahtevam stavkujočih kamnosekov. Dotični kamnoseki že delajo, stavka jih pa še okoli 200.

Velik ogenj. Ob vznožju predjamskega gradu so pogorela poslopja Ivana Premrla in Blaža Miškota. Nek lopov je po noči zapalil slamnato streho. Bilo je grozno gledati, kako so ljudje na pol nagi sredi plamena nosili svoje otroke iz stanovanj. Skoda znaša kakih 3500 K. Posestnika sta bila zavarovana za 1500 K.

Homes & Fey, ta umetniška dvojica, priredi prihodnji četrtek ob 8. uri zvečer zopet predstavo v »Tonhalle«. Te predstave so res prav zanimive in tudi dostojne. G. Homes podari revnejšim dijakom tudi proste vstopnice.

Najnovejša od raznih strani. K r v a v i i z g r e d i v L v o v u . Včeraj

smo poročali, da je med stavkujočimi zidarji v Lvovu prišlo do krvavih spopadov. Delavci so ometavali s kamenjem od vaj se vračajočo kompanijo 15. pešpolka. Huzarji so izpraznili trg. Delavci so pobili mnogo oken. Nato so prišli delat »red« tudi vojaki 15. pešpolka. Pri tem je bilo 5 vojakov ranjenih s kamenjem, 20 delavcev pa ranjenih z udarci s sabljami in 3 delavci težko ranjeni s strelji iz pušk vojakov. Pozneje so se nemiri zopet ponavljali in je vojaštvo zopet rabilo orožje. Tri osebe so bile smrtno ranjene in so umrle v bolnici. — S t a v k e . V Barceloni je stopila v stavko večina delavcev pri elektrarni. V Badajozu so se sprijeli stavkujoči železniški uslužbenci z orožnistvom, ki je streljalo. Dva delavca in en orožnik so ranjeni. Orožniki so aretirali 35 oseb. — U m o r j e p r i p o z n a l . V Kraljevem gradu se vrši senzacionalna obravnava proti nekemu Jareseku, ki je v gozdu Peklo umoril nekega dekleta, nje truplo razrezal in sežgal. Obtoženec je doslej tajil, včeraj je pa umor pripoznal. Dejal je, da je deklet srečal v gozdu ter jo vžigal. Dekle mu je dalo zausnico, kar ga je tako razjezilo, da je deklet zaklal. — U m r l je v Velikem Varadinu ondotni grško katoliški škof M i h a j l o P a v e l , zadet od srčne kapi.

Prve fotografije razrušenega St. Pierra so že prispele v Ameriko. Razni ameriški listi priobčujejo te slike. Neka slika kaže ulični vogal, ob katerem leži 16 mrtvih trupel. Pogled na slike je strašen.

50 000 K je glavni dobiček loterije gledaliških igralcev. Opozarjamo, da bo zrebanje nepreklicno 19. junija t. l. in da se vsi dobitki po odtegnjenih 10% izplačajo v gotovini.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 3. junija. Hrvatsko-slovanski klub je sklenil fusionirati se s »Slovanskim centrom« in je naročil predsedstvu, da se o tem dogovori s »Slovanskim centrom«. Ta nova slovanska združitev bo štela 27 članov.

Dunaj, 3. junija. Dr. Šusteršič in tovariši so danes interpelirali ministerskega predsednika v zadevi južne železnice. Pri razpravi o delavskih stanovanjih je govoril dr. Žitnik, ki je razpravljal socialno in zdravstveno važnost takih stanovanj in je zahteval, da občine in delodajalci podpirajo kredit delavskih stavbinskih društev.

Dunaj, 3. junija. (C. B.) Zbornica nadaljuje razpravo o načrtu glede delavskih stanovanj. Sodi se, da bo Körber še danes poročal o včerajšnjih dogodkih v Lvovu.

Dunaj, 3. junija. V slučaju, da se v sedanjem zasedanju zakon o termiski kupčiji nespremenjen ne sprejme, groze agrarci z obstrukcijo pri predlogi o dunavski parobrodni družbi.

Dunaj, 3. junija. Odvetnik Kastner se je ustrelil.

Dunajsko Novomesto, 3. junija. V hotelu »Zum goldenen Hirschen« so včeraj, ko je bila v mestu sv. birma, pričeli stavkati uslužbenci.

Trst, 3. junija. Včeraj buren shod zidarjev; polovica za delo, ker ni sredstev. Vlada se je poprijela pogajanj brez Kopača, poklicala brzojavno odsotne delodajalce.

Reka, 3. junija. Sodišče v Ogulinu je obsodilo notarja Pavla Kvaternika radi goljufije 33.000 kron na pet let ječe.

Rohrbach, (Gor. Avstr.) 3. junija. (C. B.) V Hofkirchnu je pogorelo 44 hiš, mej temi cerkev, šola in občinska hiša.

Lvov, 3. junija. Pri včerajšnjih nemirih je bilo ranjenih 200 oseb. En huzar se bori s smrtjo. Delavci so z revolverji streljali na vojake. Razbitih stekel je 50.000.

Lvov, 3. junija. (C. B.) Minula noč je bila mirna. Sodi se, da se danes stavka zidarjev konča.

Berolin, 3. junija. Avstrijski vojaški begunec Herman je v Blindnu umoril vso rodbino starinarja Höfliche in jo oropal. Ko so ga hoteli orožniki prijeti, se je sam usmrtil.

Rim, 3. junija. Med laškimi vojaki na parniku »Črna gora«, ki se vrača s Kitajskega, je kuga.

